

Sygn. akt I PK 169/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania A. G.
przeciwko Publicznej Szkole Podstawowej im. [...] w W.
o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie i odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach
z dnia 24 kwietnia 2014 r., sygn. akt V Pa 70/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Kielcach zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Sandomierzu z dnia 23 grudnia 2013 r. i oddalił powództwo A. G. przeciwko Publicznej Szkole Podstawowej i Przedszkolu w W. o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę (pkt I) oraz oddalił apelację powódki w całości (pkt II).

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: 1) naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 381 k.p.c., przez bezzasadne pominięcie nowych okoliczności oraz dowodów zawartych w apelacji powódki świadczących o przejawach nierównego traktowania powódki przez pozwanego pracodawcę, poprzez uznanie ich za spóźnione; b) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewskazanie podstawy faktycznej

rozstrzygnięcia oraz brak odniesienia się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji; 2) naruszenie prawa materialnego, a to: a) art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez jego błędne zastosowanie i przypisanie powódce ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, w sytuacji gdy z przyczyn obiektywnych, niezależnych od jej woli, nie była ona w stanie wywiązać się z obowiązków pracowniczych; b) art. 6 k.c. w związku z art. 18^{3a} k.p., przez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że to powódka winna udowodnić, iż doszło do jej dyskryminacji, podczas gdy ciążył na niej obowiązek jedynie uprawdopodobnienia okoliczności wskazujących na jej nierówne traktowanie, a ciężar dowodu celem wykazania, że dyskryminacja nie miała miejsca spoczywał na pracodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o: 1) uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i jego zmianę poprzez oddalenie apelacji pozwanej Szkoły; 2) uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt II oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji w pkt III i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w zakresie żądania odszkodowania za nierówne traktowanie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, gdyż: 1) w zakresie pkt I zaskarżonego wyroku Sąd drugiej instancji rażąco naruszył art. 52 § 1 pkt 1 k.p., uznając, że pracownik dopuścił się rażącego niedbalstwa nie stawiając się do pracy w pozwanej Szkole, w sytuacji gdy przyczyny tego zaniechania miały charakter obiektywny i wynikały z okoliczności, na które pracownik nie miał żadnego wpływu (spowodowana kolizją w planach lekcyjnych niemożność stawienia się do pracy w dwóch szkołach jednocześnie), a zatem nie można mu w tej sytuacji przypisać winy; 2) odnośnie do pkt II zaskarżonego wyroku - Sąd drugiej instancji rażąco naruszył art. 6 k.c. w związku z art. 18^{3a} k.p. poprzez uznanie, że to powódka powinna udowodnić, że doszło do dyskryminacji w zatrudnieniu, podczas gdy ciążył na niej jedynie obowiązek uprawdopodobnienia okoliczności wskazujących na jej nierówne traktowanie, a ciężar dowodu w zakresie udowodnienia, że dyskryminacja nie miała miejsca spoczywał na pozwanym pracodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego,

kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie zdołała wykazać tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Po pierwsze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 1 k.p. ma miejsce wówczas, gdy w związku z określonym zachowaniem (działaniem lub zaniechaniem) naruszającym podstawowe obowiązki pracownicze można pracownikowi zarzucić winę umyślną lub rażące niedbalstwo (por. np. wyrok z dnia 28 czerwca 2012 r., II PK 285/11, LEX nr 1254679). Rodzaj i sposób postępowania pracownika może wskazywać na stopień jego zawinienia w naruszeniu podstawowych obowiązków pracowniczych. Ustalenie stopnia winy pracownika następuje wówczas w drodze uprawnionego domniemania faktycznego (por. np. wyrok z dnia 8 czerwca 2001 r., I PKN 469/00, OSNP 2003 nr 8, poz. 198). Skarżąca nie kwestionuje, że naruszyła obowiązek stawienia się do pracy i jej świadczenia, wywodzi natomiast, iż było to spowodowane okolicznościami od niej niezależnymi, czego Sąd drugiej instancji nie uwzględnił przy ocenie stopnia zawinienia. Tymczasem niestawienie się do pracy z powodu pozostawania w zatrudnieniu u jednego pracodawcy, kolidującym z wykonywaniem obowiązków pracowniczych u drugiego w sposób uniemożliwiający ich realizację, nie jest okolicznością obiektywną i niezależną od pracownika, szczególnie wówczas, gdy - jak wynika z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia - powódka była zobowiązana do respektowania tymczasowego planu zajęć, obowiązującego w pozwanej Szkole od dnia 1 września 2013 r.

Po drugie, przerzucenie ciężaru dowodu ustanawia art. 18^{3b} § 1 k.p., którego obraży skarżąca nie zarzuca, a nie wskazywany przez nią art. 18^a k.p. Niezależnie

od tego, dyskryminacja w rozumieniu art. 18^{3a} § 1 w związku z art. 11³ k.p. oznacza gorsze traktowanie pracownika ze względu na jego cechę lub właściwość określoną w Kodeksie pracy jako przyczyna (podstawa bądź kryterium) dyskryminacji. Jeśli więc pracownik zarzuca pracodawcy naruszenie przepisów o zakazie dyskryminacji w zatrudnieniu, to powinien wskazać przyczynę, ze względu na którą dopuszczono się wobec niego aktu dyskryminacji (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., III PK 136/13, OSNP 2016 nr 2, poz. 17 i szeroko powołane w nim orzecznictwo). Na taką przyczynę skarżąca nie wskazywała i nie wskazuje.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.